

Amberg Eszter

A nyilvános könyvtárak jegyzékének, valamint a költségvetési szervek jogállásának és gazdálkodásának 2010. évi változásairól

A Magyar Közlöny 2010. évi 132. számában (VIII. 13.) megjelent az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló *2010. évi XC. törvény*, amelynek IV. fejezete *hatályon kívül helyezte* a költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról szóló *2008. évi CV. törvényt (Kt.)*, és *módosította* az államháztartásról szóló *1992. évi XXXVIII. törvényt (Áht.)* és más kapcsolódó törvényeket. Továbbá a Kormány 226/2010. (VIII. 13.) Korm. rendeletével *módosította* az államháztartás működési rendjéről szóló *292/2009. (XII. 19.) Korm. rendeletet (Ámr.)* is.

Az alapító okirat Kt. szerint meghatározott tartalmi elemeiről bővebben a *Korszertű könyvtár* 2010. februári számában olvashattak. E kézikönyvben megjelenetekhez képest a főbb változások a következők:

- ad 1)* az alapító okirat kötelező részei ismét *visszakerültek az Áht.-ba*, a 90. § (1) bek. értelmében az alapító okirat tartalmazza a költségvetési szerv
- a) nevét, székhelyét,
  - b) a létrehozásáról rendelkező jogszabályra való hivatkozást, ha az alapításról jogszabály rendelkezett,
  - c) jogszabályban meghatározott közfeladatát,
  - d) alaptevékenységét,
  - e) illetékességét, működési körét,
  - f) irányító szervének nevét, székhelyét,
  - g) kormányrendeletben foglaltak szerinti gazdálkodási besorolását,
  - h) vezetőjének kinevezési, megbízási rendjét, és
  - i) a foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony (jogviszonyok) megjelölését.

A 90. § (2) bek. szerint az alapító okirat – az (1) bekezdésben foglaltakon túl – az alábbiak fennállása esetén tartalmazza a költségvetési szerv

- a) közvetlen jogelődjének megnevezését, székhelyét,
- b) vállalkozási tevékenysége arányának felső határát a szerv kiadásaiban,

- c) megszűnésének időpontját vagy pontos feltételét, ha határozott időre vagy bizonyos feltétel bekövetkeztéig hozzák létre, és
 d) a külön jogszabályban kötelező kellékként előírtakat.

ad 2) A fentiekből is kitűnik, hogy nem kell a költségvetési szerveket az eddigi típusok szerint besorolni (közhatalmi vagy közszolgáltató költségvetési szerv, illetve közintézmény vagy közintézet), *csak az Ámr.-ben foglaltak szerinti gazdálkodási besorolást kell megadni* (önállóan működő vagy önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv).

ad 3) *Megszűnt a jogi személyiségű szervezeti egység létrehozásának lehetősége, amikor is az önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv egyes szervezeti egységeit jogi személyiséggel ruházhatta fel.*

E változásokon kívül a *Korszerű könyvtár* 2010. februári számban megjelentek az alapító okiratokkal kapcsolatosan továbbra is irányadóak.

* * *

A következőkben a nyilvános könyvtárak jegyzékének 2010. évi változásait szeretném összefoglalni.

2010-ben négy nyilvános könyvtári jegyzék¹ jelent meg, amelyekre összesen nyolc könyvtár kérte felvételét, végül *6 könyvtár*, vagyis a jelentkezők 75 százaléka került fel ténylegesen. A 6, jegyzékre felkerült könyvtár alaptevékenység szerinti megoszlása:

	29. jegyzék	30. jegyzék	31. jegyzék	32. jegyzék
főiskolai könyvtár			1	
községi könyvtár		1		1
szakkönyvtár	1			1
városi könyvtár	1			

A 2009. év végi állapothoz képest² 1234-ről 1181-re csökkent a nyilvános könyvtárak száma. Egyrészt az említett 6 könyvtárat felvettük a jegyzékre; másrészt a 29. jegyzékről 16, a 30. jegyzékről 21, a 31. jegyzékről 16, a 32. jegyzékről 6 könyvtárat, azaz összesen 59 könyvtárat töröltünk az önkormányzatok, illetve a fenntartók kérésére vagy a szakfelügyeleti jelentések alapján. Mindazonáltal megállapítható, hogy (2009-ben és) 2010-ben az előző évekhez képest drasztikusan kevesebb könyvtárat töröltünk a jegyzékről.³

A nyilvános könyvtárak jegyzéke 2002–2010

Alaptevékenység	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010. február	2010. május	2010. július	2010. december	2010. törlés	2002–2010 összesen
Megyei könyvtári feladatok ellátása	19													19
Városi könyvtári feladatok ellátása	219	5			2		-1		1				-1	225
Városi és országos szakkönyvtári feladatok ellátása	1													1
Városi és iskolai könyvtári feladatok ellátása	42	-11	1					-1						31
Községi könyvtári feladatok ellátása	1132	37	26	-14	-116	-323	-161	-57		1		1	-36	490
Községi és iskolai könyvtári feladatok ellátása	455	27	24	-1	-42	-99	-83	-24					-19	238
Nemzeti könyvtári feladatok ellátása	1													1
Nemzeti gyűjtőkörű és egyetemi könyvtári feladatok ellátása	1													1
Digitális könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	1													1
Országos szakkönyvtári feladatok ellátása	11			-1			1							11
Szakkönyvtári feladatok ellátása	26	4	11	7	3	-1	6	5	1			1	-1	62
Egyetemi könyvtári feladatok ellátása	30			-1	1		-1							29
Főiskolai könyvtári feladatok ellátása	35	-3	1	1		1	4	-1			1		-1	38
Egyházi könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	14	2					1	-1						16
Egyházi és iskolai könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	2													2
Iskolai könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	1		1											2
Munkahelyi könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	16	-1					-5							10
Munkahelyi és városi könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	5		1		1	-1	-2							4
ÖSSZESEN	2011	60	65	-9	-151	-428	-236	-78	2	1	1	2	-59	1181

Az idei és a tavalyi táblázat adatait összevetve megállapítható, hogy továbbra is csökken a községi (és iskolai) könyvtárak száma, de már csak 7 százalékkal.

A teljesség igénye nélkül fontosnak tartom kiemelni, hogy 2010-ben a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola Könyvtára és a Magyar Nemzeti Bank Könyvtára is kitarta kapuit a nagyközönség előtt.

A 2009-ben a jegyzékről elutasított két könyvtárból egy szakkönyvtár és egy városi könyvtár volt. Az elutasítás oka a szakkönyvtár esetében az volt, hogy a be-

küldött iratokban nem volt egységes a könyvtár elnevezése, illetőleg “korlátozottan” nyilvános könyvtárként definiálta magát. A városi könyvtárat pedig szakfeladaton működtetik, holott a kulturális törvény egyértelmű e tekintetben, amikor kimondja, hogy a városokban elsődlegesen önálló intézményben kell a nyilvános könyvtári ellátást biztosítani.⁴

A köztársasági elnök 2010-ben egy nagyközségnek sem adományozott városi címet. Év végéig 7 önkormányzat⁵ küldte be a Könyvtári Intézetbe a hitelesített, módosított alapító okiratot. 2 városi könyvtár⁶ pedig a 2011. évi első jegyzékről töröltünk, mivel szakfeladaton működnek.

**Városi címet kapott települések,
amelyek módosított alapító okiratát továbbra is várjuk⁷**

Megye	2004	2005	2008	2009
Bács-Kiskun			Hajós	
Borsod-Abaúj-Zemplén				Sajóbáony
Pest	Örkény			
Szabolcs-Szatmár-Bereg		Kemecse		Vaja
Tolna				Gyönk

JEGYZETEK

¹ Hivatalos Értesítő, 2010. 8. sz. 1256–1261. p.; Hivatalos Értesítő, 2010. 34. sz. 7326–7330. p.; Hivatalos Értesítő, 2010. 61. sz. 10031–10036. p.; Hivatalos Értesítő, 2010. 100. sz. 14315–14321. p.

² Vö.: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2010. 5. sz. 11. p.

³ 2005-ben 71, 2006-ban 165, 2007-ben 439, 2008-ban 256, 2009-ben 86 könyvtárat töröltünk a jegyzékről.

⁴ 1997. évi CXL. tv. 67. § (1) bek.

⁵ Beled, Igal, Jászkisér, Nyírmada, Tápiószele, Vép és Zsámbék

⁶ Bodajk és Pacsa

⁷ 2006-ban és 2010-ben egy nagyközség se kapott városi címet, a 2007-es városok nyilvános könyvtárainak hitelesített, módosított alapító okirata pedig maradéktalanul beérkezett a Könyvtári Intézetbe.